

Онлайн-журнал «Говоримо українською правильно»

Нас єднає мова. Українську мову знаю, нею спілкуюся...

Культура мовлення – це дотримання сталих мовних норм усної і писемної комунікації, здатність мовця грамотно й доречно висловлювати думки.

Протягом 2023 року Комунальна установа «Одеський центр професійного розвитку педагогічних працівників» у рубриці «Методична скарбничка» надавав випуски онлайн-журналу «Говоримо українською правильно». Рубрики «Розвиваємо мовну культуру», «Наголос – душа слова», «Наголошуймо правильно», «Типові помилки у слововживанні», «Пароніми», «Цікаво знати», «Мовні обов'язки громадян» були спрямовані на допомогу усім охочим удосконалити українську мову на роботі та в побуті, підвищити рівень грамотності, поліпшити навички розмовної, володіти високою культурою мовлення. Кожен випуск журналу акцентував увагу на свідомому і серйозному ставленні до мови. Загальновідомо, що природний «дар грамотності» притаманний небагатьом. Тому потрібно проводити систематичну роботу над вдосконаленням орфографічних, граматичних, пунктуаційних навичок. Вивчати мову потрібно всебічно, цілісно, в сукупності всіх її граней.

Сподіваємося, що випуски журналу допомогли в цьому. Сьогодні пропонуємо «Мовний тренажер», щоб Ви перевірили свої досягнення.

Кожне завдання має ключ. Після правильного виконання Ви зможете прочитати вислів.

І. 1. Випишіть слова, які слід писати зі знаком м'якшення:

Читал..ня, п'ят..сот, став..те, ущіл..нення, сопіл..чин, дон..я(титул іспанських дворчнок), байкар.., осторон.., вдар..те, внучен..ці, з'їж..те, арал..с..кий, дон..чин, весел..чин, українец.., смієш..ся, меншен..кий, с..вято, котит..ся, авос..ці, мав..пячий, велетен.., радіс..тю, т..мянний, л..лю, різ..бяр, ател..є, начеб..то, столітт..тя, чес..кий, колос..ся, асфал..т, європеец...

Ключ: підкресліть першу букву у вписаних словах (початок фрази).

1. Запишіть слова в три колонки: 1) ті, у яких наголос падає на перший склад; 2) ті, у яких наголос падає на другий склад; 3) ті, у яких наголос падає на третій склад.

Аналог, новина, острах, цвинтарний, подруга, анексія, рівненський, плечовий, чималенький, лютий, звичайненький, особа, оцет, страшний, сьорбну, розумненький, анонім, скроневий, відступ, шаржовий.

Ключ: підкресліть другу букву у виписаних словах (середина фрази).

2. *Запишіть правильні українські відповідники зазначених кальок:*

По прямому призначенню, грошовий перевод, магазин пам'ятних сувенірів, в значній мірі, викинь сміття, особиста справа працівника (як документ), по власному бажанню, книжний магазин, на слідуючий день, залізнодорожний технікум, наглядна агітація, приводити приклад, заключити угоду, втратити свідомість, грузовик, в учбовому закладі.

Ключ: підкресліть третю букву від початку словосполучення (закінчення фрази).

Відповіді

1 завдання: читальня, ущільнення, донья, осторонь, внученьці, аральський, доньчин, українець, меншенький, котиться, авосьці, велетень, тьмянний, різьбяр, ательє, чеський, асфальт, європеєць.

2 завдання: **наголошений I склад:** острах, цвинтарний, подруга, лютий, оцет, відступ;

наголошений II склад: аналог, анексія, рівненський, особа, страшний, сьорбну, скроневий;

наголошений III склад: новина, плечовий, чималенький, звичайненький, розумненький, анонім, шаржовий.

3 завдання: за прямим призначенням, грошовий переказ, магазин сувенірів, значною мірою, винеси сміття, особова справа, за власним бажанням, книжковий магазин, наступного дня, залізничний технікум, наочна агітація, наводити приклад, укласти угоду, знепритомніти, вантажівка, у навчальному закладі.

Вислів Франсуа Вольтера: «Чудова думка втрачає свою цінність, коли вона погано висловлена».

II. 1. *Випишіть іменники II відміни:*

Микола, суддя, острів, маля, зустріч, окунь, мати, кошеня, дідусь, душа, невдаха, теля, курча, подорож, плече, пам'ять, льон, повість, кров, школяр, любов, писар, ім'я, плем'я, обличчя, риба, суша, сторож, осінь, пиріг.

Ключ: підкресліть другу букву у виписаних словах (початок фрази).

2. *Запишіть слова у дві колонки: 1) дієслова I дієвідміни; 2) дієслова II дієвідміни:*

В'янути, кроїти, крутити, бігти, зберегти, муркотіти, вижати, горіти, лежати, кликати, боятися, спати, ревіти, стояти, слухати, мовчати, носити, нести, їздити, волочити, стелити, брести, говорити, іржати, вриватися, побачити, ходити, бити, мостити, робити, пити, терпіти, сяяти, гриміти.

Ключ: підкресліть третю букву у дієсловах першої колонки (середина фрази).

3. *Запишіть прислівники, знявши риску:*

На/в/скач, в/цілому, по/одному, по/чесному, з/вільна, будь/коли, дуже/дуже, по/підвіконню, без/жалю, день/у/день, з/на/двору, до/речі, на/жаль, по/перше, від/нині, будь/що/будь, сам/на/сам, на/завжди, на/віки/вічні, без/вісти, до/вподоби, в/ні/чю, рік/у /рік, за/багато, у/вічі, по/моєму, пліч/о/пліч, в/літку, в/ряди/годи, казна/коли, в/основному, честь/честю, в/глиб, сама/самотою, чим/скоріш, більш/менш, аби/як.

Ключ: підкресліть четверту букву у прислівниках, які пишуться разом (закінчення фрази).

Відповіді

1 завдання: острів, окунь, дідусь, плече, льон, школяр, писар, обличчя, сторож, пиріг.

2 завдання: дієслова I дієвідміни: в'янути, зберегти, вижати, кликати, ревіти, слухати, нести, брести, іржати, вриватися, бити, пити, сяяти;

дієслова II дієвідміни: кроїти, крутити, бігти, муркотіти, горіти, лежати, боятися, спати, стояти, мовчати, носити, їздити, волочити, стелити, говорити, побачити, ходити, мостити, робити, терпіти, гриміти.

3 завдання: навскач, в цілому, по одному, по-чесному, звільна, буд-коли, дуже-дуже, попідвіконню, безжалю, день у день, знадвору, доречі, нажаль, поперше, віднині, буд-що-буд, сам-на-сам, назавжди, навіки вічні, безвісти, довподоби, внічю, рік у рік, забагато, увічі, по-моєму, пліч-о пліч, влітку, вряди-годи, казна-коли, восновному, честь честю, вглиб, сама самотою, чимскоріш, більш-менш, абияк.

Афоризм Сенеки: «Скільки б ти не жив, усе життя слід навчатися».

* * * * *

Вітаємо з новорічними святами та Різдвом Христовим!

Бажаємо добра, любові, щастя, міцного здоров'я та Перемоги !

Дякуємо за любов до рідної мови. Сподіваємося на співпрацю в наступному році!

Ніжна, мила, світанкова
ясна, чиста, колискова,
мелодійна, дзвінкотюча,
дивна, радісна, співуча,
лагідна, жива, казкова,
красна, чарівна, шовкова,
найдорожча, добра, власна,
мудра, сонячна, прекрасна,
солов'їна, барвінкова
Українська мова!

(Антоніна Каніщенко «Українська мова»).

Література

1. Авраменко О. 100 експрес-уроків української. Книголав, 2017.
2. Із книги: Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький. Мова і нація. Липень, 2022.
3. Хворостяний І.Г. Українська мова: лайфхаки/ Харків, 2018.
4. Журнал «Вивчаємо українську мову та літературу», № 28-29, 2017
5. Новий український правопис: коментарі, завдання та вправи. 5-11 класи. Вид. група «Основа», 2019.
6. Український правопис. Методика реалізації. Нова редакція. Творче об'єднання «Соняшник», 2019.